

Boje pozornice / Maske / Mjesečev pejzaž

Marović-Matić, Amarili

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:215:415290>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-06-29**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Fine Arts in Zagreb](#)

Akademija likovnih umjetnosti

Sveučilišta u Zagrebu

Nastavnički odsjek

Amarili Marović-Matić

ZAVRŠNI RAD

PREDDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ LIKOVNA KULTURA

Zagreb, 2021./2022.

Kolegiji: Slikanje, Kiparstvo, Grafika

Mentori/profesori iz glavnih umjetničkih predmeta:

Doc.dr.art. Snježana Ban

Doc.art. Vojin Hraste

Doc.dr.art Igor Čabraja

BOJE POZORNICE / MASKE / MJESEČEV PEJZAŽ

SAŽETAK

Dio moje likovnosti pripada fascinaciji kazalištem, u kojem kreativnost ruši sve barijere i sve postaje moguće. Stoga, u odabiru teme iz slikarstva, posegnula sam za predodžbama iz glazbenog teatra te zamišljenu režiju i koreografiju nastojala pretočiti u sliku. Oboružana inspiracijama i jasnom predodžbom o tome što želim učiniti krenula sam u realizaciju. U procesu stvaranja slike, posegnula sam za organskim tkivom predstave; protagonistima, scenografijom, kostimografijom i rasvjetom, tj. bojom kao vezivnim tkivom predstave, uprava kao što je ona vezivno tkivo slike. Slike sam radila u kombiniranoj tehnici na tvrdom papiru u kompoziciju sam uklopila originalne fotografije i crteže te tkaninu od ostataka originalnih kazališnih kostima. Na prvoj slici dominiraju dva ženska lika u *Pas de deux* baleta, a na drugoj dva ženska lika u duetu izražavaju svoja emotivna stanja.

Oblikovanje volumena u prostoru i pretvaranje čvrstog materijala u trodimenzionalnu estetsku formu oduvijek me je privlačilo. Uvijek sam se divila skulpturama velikih majstora ali sam nalazila interes i u likovnom stvaralaštvu afričkih plemena i Oceanije naročito u grotesknim maskama. Od pamtivijeka masku nalazimo na svim meridijanima. Od vremena antičke grčke pa nadalje postala je neizostavan rekvizit kazališta. Ljudi često navlače psihološke maske da bi prikriili svoje unutarnje stanje i ranjivost. Inspiraciju za izradu maske sam potražila u prekrasnoj glavi djevojke iz Salone i glavama sa apsida šibenske katedrale. Sva ova saznanja inspirativno su djelovala na mene te sam pristupila izradi uratka pod nazivom „Maske”.

Grafika kao tehnika likovne umjetnosti svojstvena je čovjeku od prapovijesti. Pronalaskom papira grafika je doživjela svoj procvat. Neki slavni slikari izražavali su se i tehnikom grafike. Pri postupku izrade zamišljenog motiva u grafici, teoretski sam bila upoznata s procesom rada. Za izradu motiva „Mjesečev pejzaž” koristila sam grafičku tehniku akvatinte u kojoj je svaka faza izrade osjetljiva. Utisak koji je na mene ostavio prvi otisak nezaboravan je. U promišljanju nastanka slike „Oblici” inspiraciju sam tražila u prizorima svakodnevice.

Ključne riječi: likovnost, glazbeni teatar, scenografija, kiparstvo, estetska forma, psihološke maske, spiritus movens, oblik, boja, svjetlo, vizualizacija.

BOJE POZORNICE

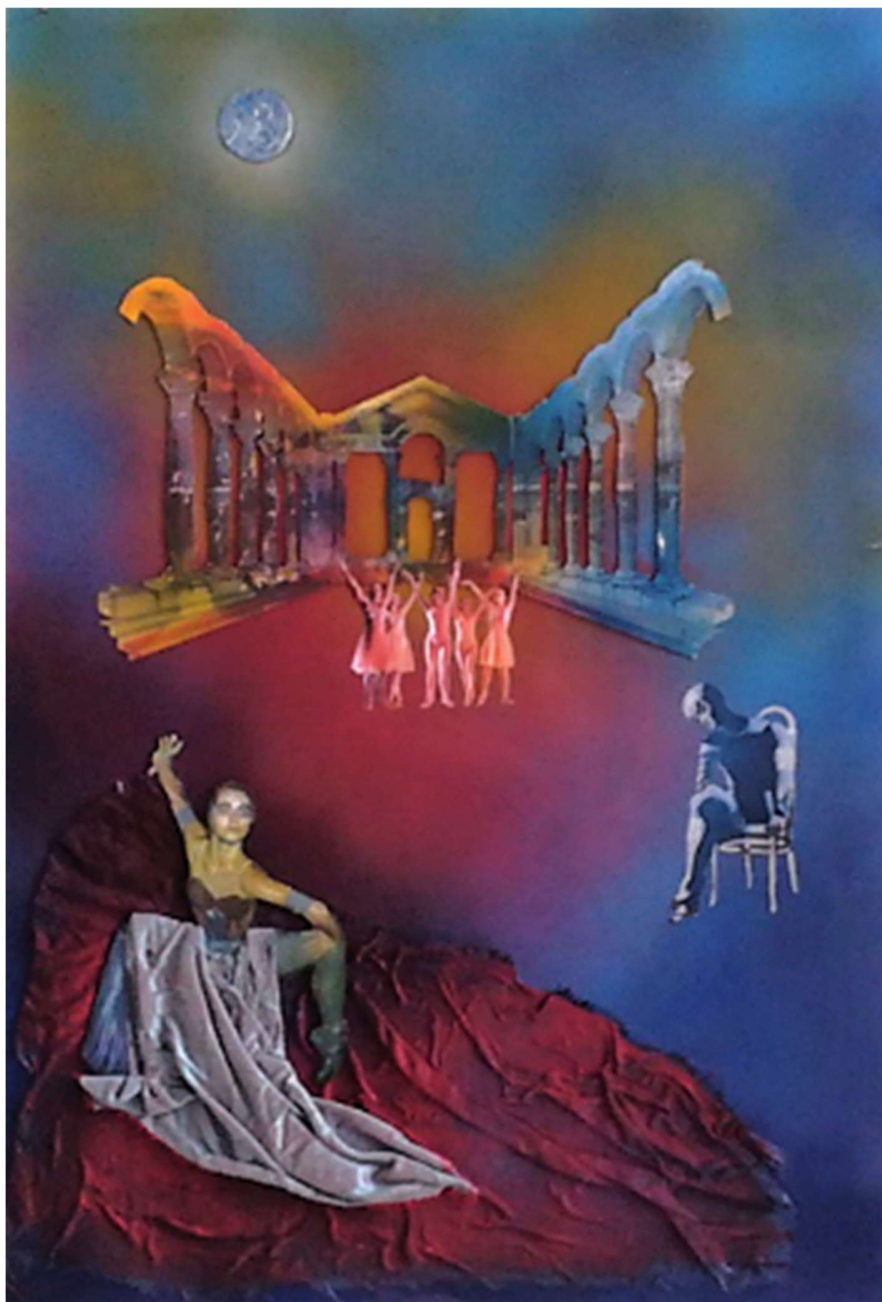
Dio moje likovnosti pripada fascinaciji kazalištem, obiteljski sam od ranog djetinjstva vezana uz kazalište, uz svijet mistike zvuka i pokreta, kolorita scene i kostima što je uvelike oblikovalo moje estetsko poimanje svijeta u kojem kreativnost ruši sve barijere i sve postaje moguće. Stoga, u odabiru teme iz slikarstva, posegnula sam za predodžbama iz glazbenog teatra. Inspirirana kreacijama produkcija baleta i opere nastojala sam stvorila svojevrsnu scensku formu, baziranu na viđenome i na fikciji, nastojeći moj unutarnji doživljaj učiniti vidljivim te zamišljenu režiju i koreografiju pretočiti u sliku. Prekapajući po pretincima misli u potrazi za inspiracijom javljala su mi se razna scenska uprizorenja opere i baleta od inscenacija ranih baroknih opera C. Monteverdija, preko slika balerina Edgara Degasa, do Zeffirellijevih filmskih uprizorenja opera i baleta. Oboružana inspiracijama i jasnom predodžbom o tome što želim učiniti krenula sam u realizaciju.

U procesu stvaranja slike, posegnula sam za organskim tkivom predstave; protagonistima, scenografijom, kostimografijom i rasvjetom, tj. bojom kao vezivnim tkivom predstave uprava kao što je ona vezivno tkivo slike. Da bih postigla željeni rezultat i vizualni identitet na slici sam objedinila ključne kazališne djelatnosti karakteristične timskom radu; režiju, koreografiju, scenografiju, kostimografiju i rasvjetu. Boja kao jedan od medija likovnog izražavanja prisutna je u ključnim segmentima kazališta; scenografiji, kostimografiji i rasvjeti. Modificirane boje te igra svjetla i sjene na pozornici prkose prirodnim zakonima, figurativno u trenu postaje apstraktno i obrnuto.

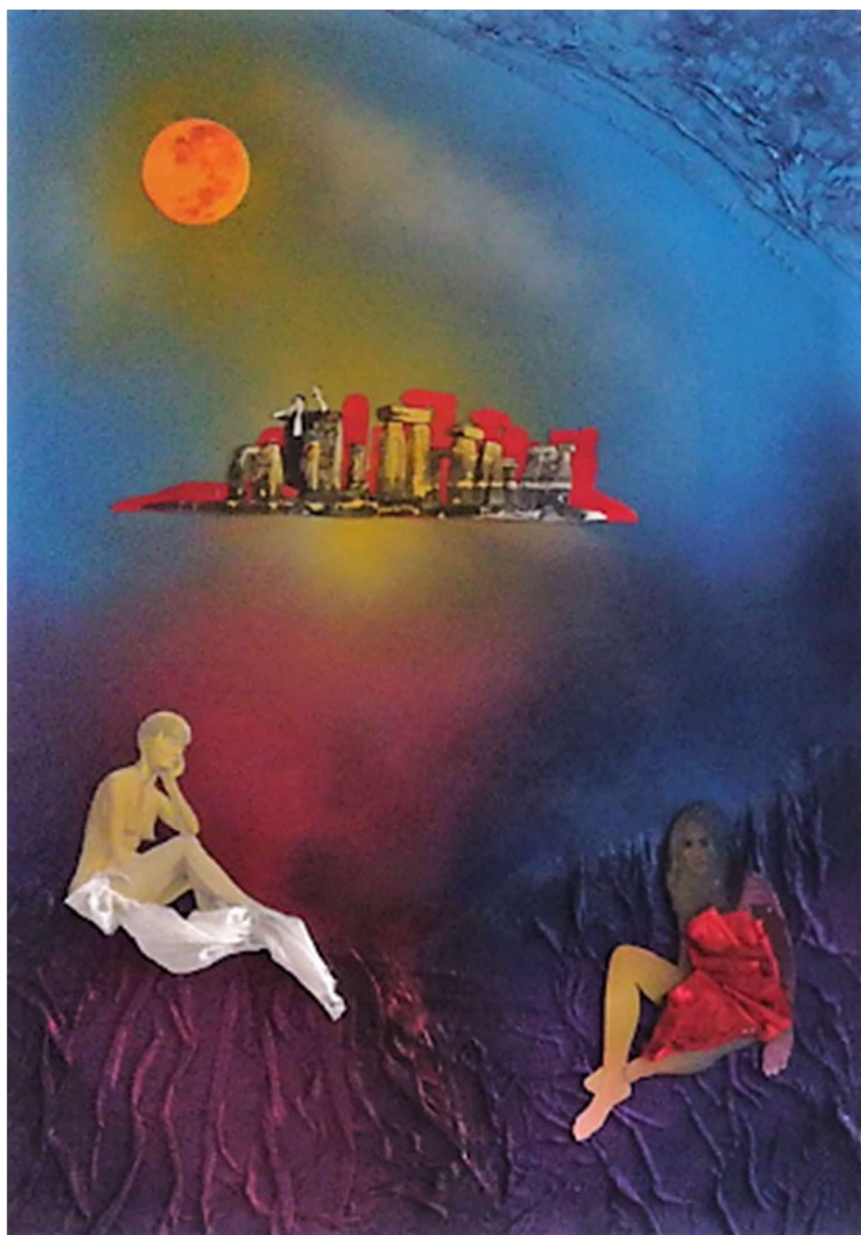
Slike sam radila u kombiniranoj tehnici objedinjenoj u crtežu, kolažu, tkanini i akrilnim bojama u spreju što čini ekspresivnu koloritnu cjelinu na tvrdom papiru. U kompoziciju sam uklopila originalne fotografije i crteže te tkaninu od ostataka originalnih kazališnih kostima.

Na prvoj slici dominiraju dva lika u istoj osobi, jedan u pokretu furioznog baleta *Medea*, a drugi u sjedećoj pozi baleta *Balade koje donosi vjetar* razmišljajući o prolaznosti osluškuje nostalgичnu *Fado* skladbu *Meu amor*. Dok likovi u *Pas de deux* poziciji vode nijemi dijalog u paralelnom svijetu ženski baletni ansambl pleše na glazbu *O Fortuna* slaveći sreću i život. U pozadini scenografije je Peristil, nad kojim dominira mistični pun mjesec koji baca blijedo svjetlo na antičku ruinu i cjelokupnu scenu.

Na drugoj slici odvija se *duetto* zamišljenih likova žena koje mogu biti tragične heroine Bellinijevih, Verijevih, Massenetovih ili Puccinijevih opera poput *Norme*, *Violette*, *Manon* ili *Chio Chio San*, veže ih ista sudbina, nesretna ljubav. U monozimama arija izražene su iskonske emocije; sreća i ljubav ali i strah i sumnja. Naga figura simbolizira iskrenost i krhkost žene koja u srazu sa životom često biva ranjena. U dubini prostora opet je jedna arhaična ruševina u odsjaju boja predvečerja nad kojom opet dominira puni mjesec simbol žene. Druga slika je građena od istih elemenata kao i prva.

Kompozicija 1 – „Pas de deux”, 2022., komb. tehnika, 70 x 100 cm

Kompozicija 2 – „Duetto”, 2022., komb. tehnika, 70 x 100 cm

MASKE

U razmišljanju o mogućnosti izrade maske kao završnog preddiplomskog rada iz kolegija kiparstva posegnula sam za saznanjima o nastanku, pojavi i svrsi maske. Kao što je poznato, maska je oduvijek privlačila ljude i prisutna je u čovječanstvu od pamtivijeka, izrađivala se u raznim materijalima od drva i kože pa do zlata. U likovnim umjetnostima bila je poznata već u antici, nalazimo je kroz sva stoljeća u slikarstvu i plastici. Maska je stvorena prema ljudskom licu, za društvene potrebe, prvenstveno za fizičko skrivanje identiteta iz raznih pobuda. Rabila se u grčkom antičkom kazalištu, tragičnu i komičnu kazališnu masku nalazimo u mozaiku Hadrijanove vile u Tivoliju. Koristila se u *Commediji dell'arte*, u renesansnoj Veneciji maska se stavljala kao zaštita od kuge, a kasnije u venecijanskom karnevalu. Tradicionalno kazalište Dalekog istoka pretežito rabi šminku kao masku. Picasso je stvarao pod utjecajem groteskne maske afričkih plemena i kod Generalića se pojavljuju motivi maske. Maska ima i druge društvene dimenzije, diljem svijeta u prosvjedima protiv establišmenta uvriježila se *Maska Anonymusa*. Da bi prikrili svoje unutarnje stanje i ranjivost ljudi često navlače psihološke maske, nerijetko se čuje, da netko ima masku na licu ili ima lice poput maske. Vrativši na razmišljanje o maski kao motivu, inspiraciju sam potražila u prekrasnoj glavi djevojke iz Salone, na mene su djelovale i fizionomije glava sa apsida šibenske katedrale Jurja Dalmatinca.

Vizualizirajući umjetnost kiparstva, posebnu pažnju privuklo mi je portretno kiparstvo koje korespondira s mojom idejom o izradi maske u obliku glave. Ova saznanja inspirativno su djelovala na mene te sam pristupila izradi uratka pod nazivom „MASKE” s namjerom da zamišljenu masku pretvorim u trodimenzionalnu estetsku formu. Uslijedilo je modeliranje motiva u glini, nakon dovršetka napravila sam kalup (negativ) u gipsu a zatim sam pozitiv odlila također u gipsu. Izradila sam četiri maske; meksičku, kinesku, venecijansku i afričku te sam ih obojala akrilnim bojama prilagođavajući se tradiciju određene kulture.

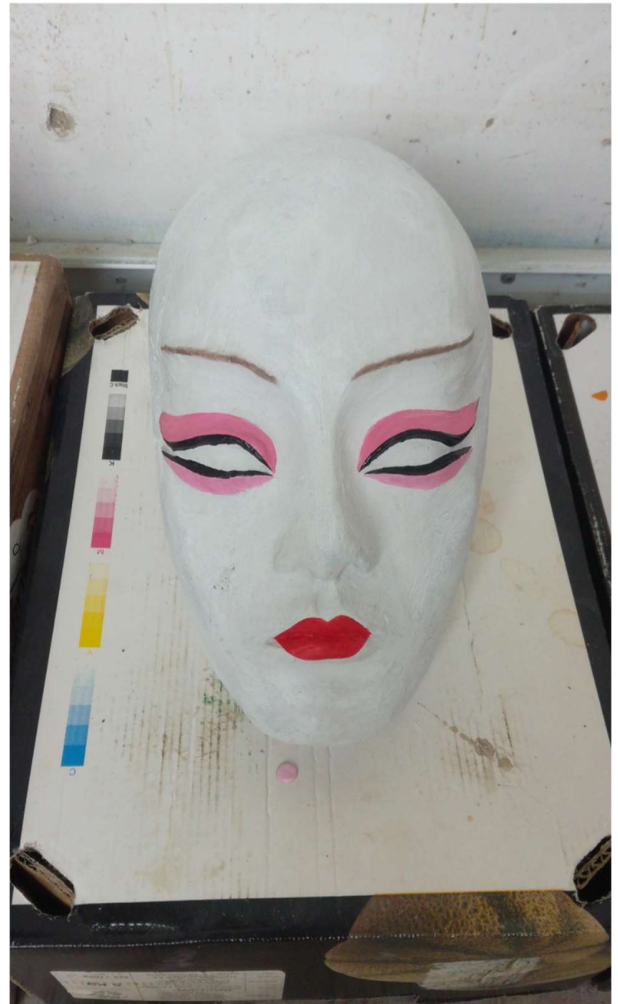

Maske, 2022., odljev u gipsu

Meksička maska, 2022., odljev u gipsu

Kineska maska, 2022., odljev u gipsu

Venecijanska maska, 2022., odljev u gipsu

Afrička maska, 2022., odljev u gipsu

MJESEČEV PEJZAŽ

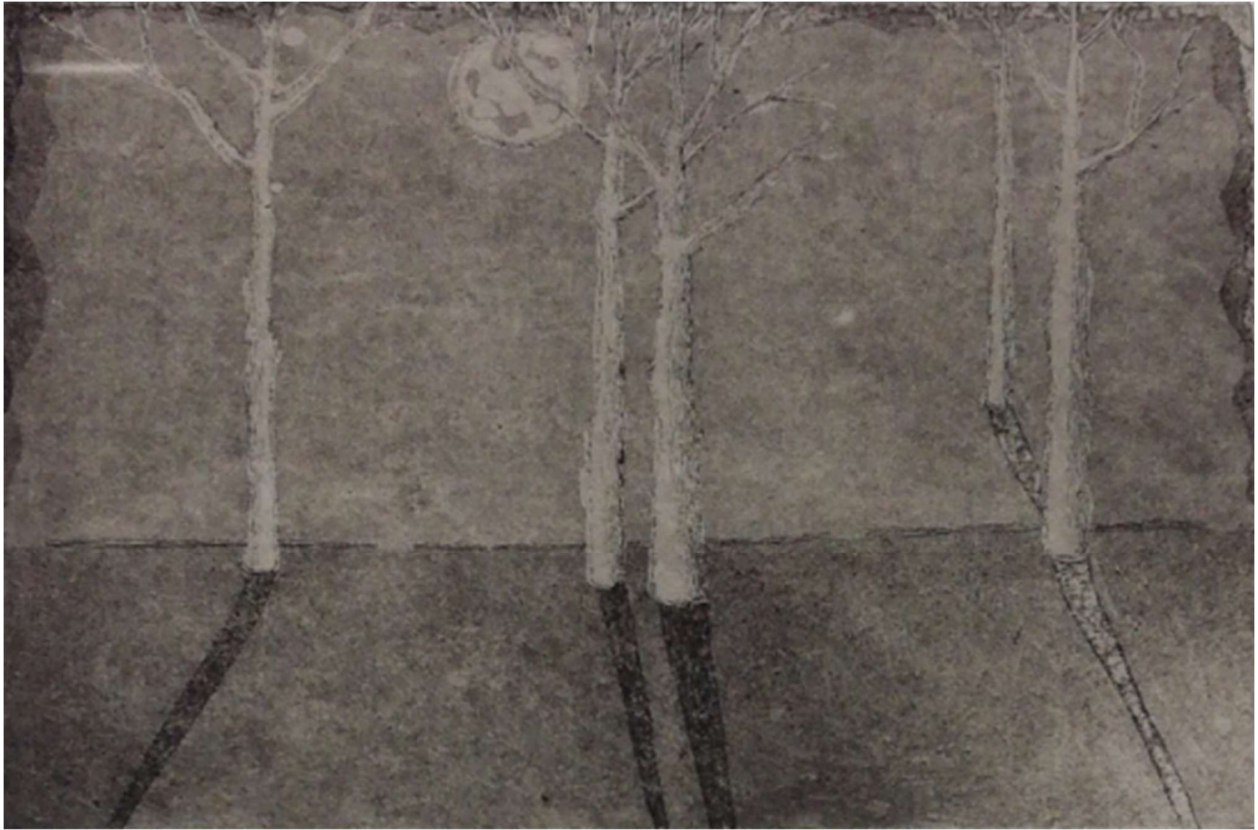
Od pamtivijeka je *Spiritus movens* svojstven ljudskoj vrsti, njegov učinak pronalazimo već kod spiljskog čovjeka koji je na zidovima spilja Paleolitika imao potrebu ostaviti grafičke otiske svojih ruku. Tijekom povijesti umjetnosti, mnogi veliki umjetnici svoje inspiracije izrazili su i u tehnici grafike od Dürera i Rembrandta, Goye i Muncha do Warhola i drugih.

Za razliku od slikarstva, grafika je tehnika likovne umjetnosti kojom se postupno u više koraka dolazi do rezultata. Pri postupku izrade zamišljenog motiva u grafici, teoretski sam bila upoznata s procesom rada, a sada je to trebalo primijeniti i u praksi. Grafički postupak me od samog početka veoma zanimao ali su se događale male nespretnosti na koje nisam mogla utjecati dok nisam stekla određene vještine. Finalnom uratku prethodio je cijeli niz radnji, od vizualizacije motiva u mislima, izrade u materijalima do finalnog uratka s otiskom.

Za izradu motiva „Mjesečev pejzaž” koristila sam grafičku tehniku akvatinte pazeći na svaku fazu postupka od premazivanja ploče tj. matrice voštanim pastelom, urezivanja baznog crteža suhom iglom, postupka akvatinte te nanošenja sloja uljane boje i finalnog otiska. Primijenila sam postupak izrade zadanog motiva od najsvjetlijih tonova do najtamnijih pri tom pazeći na dužinu izlaganja ploče kiseline kako bih postigla željeni odnos svjetla i sjene na otisku. Nakon svake faze izrade bila sam nestrpljiva vidjeti kakav ću otisak u konačnici dobiti. Grafička tehnika akvatinte kao stilsko sredstvo izražavanja, omogućilo mi u otisku dobiti eteričnost prikaza zamišljenog nostalgičnog motiva pejzaža prirode. Veliko zadovoljstvo je bilo nakon cijelog postupka u otisku vidjeti finalni uradak.

U promišljanju nastanka slike „Oblik” inspiraciju sam tražila u prizorima svakodnevice, kao što su prizori besmisleno naslaganih odbačenih kartonskih kutija po dvorištima supermarketa ili titravi odraz oronulog solitera u lokvi kiše ili možda u segmentu brazilske favele. U izradi slike korištena je ista grafička tehnika. Slobodnim likovnim jezikom napravila sam spontanu likovnu gradnju stapajući je s akordima suvremenosti. Geometrijske oblike urezivala sam suhom iglom dosta odlučno. Nastala grafička arhitektura uratka zasniva se na ekspresivnosti linije i kontrastima crnoga i bijeloga.

Mjesečev pejzaž, 2022., akvatinta

Oblik, 2022., akvatinta